



VILNIAUS LOPŠELIS-DARŽELIS „PASLAPTIS“

**SOCIALINIO EMOCINIO
UGDYMO PROGRAMA
2020-2021 m.**

Programą parengė *darbo grupė*:
direktorė Alina Grinevič,
direktorės pavaduotoja ugdymui Anželika Poteiko,
socialinis pedagogas Irena Petkevič



PATVIRTINTA
Vilniaus lopšelio-darželio „Paslaptis”
Direktorės Alinos Grinevič
2020 m. kovo 26 d.
įsakymu Nr. V-21

TURINYS

1. Bendrosios nuostatos	3
1.1. Įstaigos savitumas	3
1.2. Tėvai – ugdymo partneriai	5
2. SEU programos ir strateginių dokumentų sąsajos	6
2.1. SEU programos įgyvendinimo prielaidos	6
3. SEU tikslas ir uždaviniai	7
4. Ugdymo metodai	7
5. SEU principai	8
6. SEU metu įgyjamų žinių, formuojamų nuostatų, įgūdžių sritys	9
7. SEU metu įgyjamų tarpusavyje susijusių kompetencijų sritys	9
8. Veiksmingo SEU įgyvendinimo sąlygos	9
9. SEU programos prevencinė funkcija	9
10. SEU įgyvendinimo etapai	10
11. Tvarumo veiksniai	10
12. Vertinimas	11
13. SEU programos VIZIJA	11
Naudota literatūra ir informacijos šaltiniai	12

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Vilniaus lopšelis-darželis „Paslaptis“ (toliau – Darželis) įsteigtas 1965 m. gegužės 12 d. (Vilniaus lopšelis-darželis Nr. 88) Vilniaus miesto Vykdomojo komiteto 1965-05-11 potvarkiu Nr. 218. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 1998-07-15 sprendimu Nr. 225 įstaigai suteiktas pavadinimas „Paslaptis“.

Steigėjas – Vilniaus miesto savivaldybė (1111092330).

Veiklos pradžia – 1965-10-01.

Veiklos forma – dieninė.

Juridinio asmens kodas – 190020249.

Adresas – Darželio g. 7, LT-11209 Vilnius. Telefonas, faksas +370 5 267 2656.

E. paštas – rastine@paslaptis.vilnius.lm.lt

Internetinė svetainė – www.ldpaslaptis.lt

Darželis – biudžetinė įstaiga, nesiekianti pelno, įsteigta, siekiant padėti tėvams vykdyti vaikų ugdymo funkcijas.

Veiklos sritys – švietimas (85).

Pagrindinės veiklos rūšis – ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymas (85.10.10), priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymas (85.10.20).

Darbo režimas – 6.00-18.00 val.

Ugdymo organizavimo būdas – kasdienis.

Ugdymo kalba – rusų.

Įstaigos struktūra – vaikų lopšelis (1,5-3 metų vaikams) – viena lopšelio grupė; vaikų darželis (3-5 metų vaikams) – viena mišraus amžiaus grupė; priešmokyklinio ugdymo (5-6(7) metų vaikams) – viena priešmokyklinė grupė.

Grupės formuojamos vadovaujantis Vaikų priėmimo į Vilniaus miesto švietimo įstaigų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2019 m. gruodžio 4 d. sprendimu Nr. 1-303.

1.1. ĮSTAIGOS SAVITUMAS

Darželis – bendro tipo ikimokyklinė ugdymo įstaiga, kurią lanko apie 55 vaikų nuo 1,5 iki (6)-7 metų amžiaus. Darželiui pradėjus vykdyti savo veiklą, veikė 8 grupės rusų kalba. Nuo 1989 m. iki 1993 m. seniūnijos gyventojų pageidavimu buvo suformuotos ir lenkų kalbos grupės. Nuo 1994 m. pradėtas bendradarbiavimas su privačia Marinos Mižigurskajos gimnazija (dvi įstaigos viename pastate). Nuo šio laikotarpio įstaiga turi tik rusakalbes grupes:

- MONTIKI (1,5-3 m.)
- FRUTIKI (3-5 m.)

- KALAMBURIKI (5-6(7) m.)

Darželį lanko vaikai iš Naujosios Vilnios seniūnijos (dauguma) ir iš kitų Vilniaus miesto seniūnijų (Antakalnio, Naujininkų ir kt.) bei Vilniaus rajono (Ggrigaičių km., kt.). Įstaigą lankantys vaikai yra iš mišrių šeimų. 2019 m. lopšelių-darželį lankė apie 70 proc. vaikų iš rusakalbių šeimų, kiti - iš mišrių šeimų (rusų-lietuvių, rusų-lenkų, kt.). Atsižvelgus į bendruomenės poreikius sudarytos sąlygos ugdytis tautinių mažumų (rusų) ugdomąja kalba, siekiama padėti vaikui perimti savo tautos kultūros vertybes, papročius, tradicijas, jas puoselėti ir kartu kurti šiuolaikinę įstaigos bendruomenę, atvirą kitoms kultūroms. Dauguma šeimų turi vidutines pajamas. Daugėja laukiančių eilėje vaikų skaičius. Kasmet į Darželį daugiau priimama 1,5-3 metų amžiaus vaikų. Visose grupėse nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. vaikų skaičius atitinka HN.

Įstaigą lanko vaikai su spec. poreikiais (lengvais, vidutiniais, dideliais). Pagal PPTC išvadą - 2 vaikai (vidutiniai, dideli spec. poreikiai), kiti - 24 (lengvi spec. poreikiai).

Visa Darželio bendruomenė (vaikai, darbuotojai, tėvai) palaiko glaudžius ryšius vieni su kitais. Vaikai lankosi kitose grupėse, dalinasi savo patirtimi, išgyvenimais. Turi galimybę kartu žaisti, užsiimti kūrybine ir kita veikla. Pedagogai gali dirbti su skirtingo amžiaus vaikais, jiems tenka susipažinti ir pabendrauti su kiekvienu vaiku lankančiu įstaigą. Tėvai mato visą lopšelio-darželio darbą (susipažįsta su kitų grupių aplinka, ne savos grupės pedagogais, jų darbo stiliumi ir t. t.), gali glaudžiai bendradarbiauti su kitų grupių tėvais, pedagogais.

Atsižvelgiant į tėvų lūkesčius, įstaigos pedagogų kompetenciją, jų individualias savybes, gebėjimus ir kt., Darželyje prioritetais laikomi komunikavimo ir meninė kompetencija. Vaikai aktyviai veikia, t. y. žaidžia, piešia, konstruoja, modeliuoja, kuria. Kūrybinės raiškos vaisius – vaidyba. Vaikai kartu su pedagogais, tėvais ir teatrų darbuotojais (režisieriais, aktorais, dailininkais ir kt.) susipažįsta su teatro pasauliu, kuria nedidelias inscenizacijas, spektaklius įstaigos salėje.

Grupių erdvės suskirstytos į veiklos centrus, kurie išdėstyti įvairiose patalpose. Darželyje sudarytos galimybės pačiam vaikui susikurti, keisti, pertvarkyti aplinką. Vaikai skatinami įsirengti žaidimų vietas, pernešant žaislus ir daiktus iš vienos erdvės į kitą, savo kūrybiniais darbais papuošti aplinką, ugdymo įstaigos teritorijoje auginti ir tyrinėti daržoves, gėles. Kuriamo situacijas, kurios skatintų vaikus spręsti problemas, tyrinėti ir kritiškai mąstyti. Skatinama vaikų veiklą grupelėmis. Kuriamos situacijos, kurios skatintų vaikus dalytis veiklos sumanymais, mintimis, mokantis susitarti, ką nors daryti drauge, padėti vienas kitam, kurti ir įgyvendinti bendrus projektus. Sudarytos galimybės patiems vaikams ieškoti informacijos enciklopedijose, vaikų žodynuose ir kitose knygose, planšetiniuose kompiuteriuose, žiūrėdami ugdomuosius filmukus ir kt. Sudarytos sąlygos žaisti su šiuolaikinio vaiko poreikius atitinkančiais žaislais. Šalia jau įprastų žaislų (mašinėlių, lėlių, minkštų žaislų, stalo žaidimų, dėlionių ir kt.) vaikai naudoja kompiuterį, skaitmenines knygas ir kt. Vaikai gali kalbėtis su kitais vaikais per „Skype“, „WhatsApp“, rodyti vieni kitiems savo kūrybinius ir kitus

darbelius.

Įstaigą lanko ir gabūs vaikai. Tikslingai praturtinti gabaus vaiko ugdymą padeda jo turimų pasiekimų atpažinimas ir pažangos stebėjimas. Nustaćius, kuriame kiekvienos srities pasiekimų žingsnyje (laiptelyje) yra vaikas, išsiaiškinamos sritys, kuriose jo pasiekimai geresni, nei daugumos bendraamžių. Atsižvelgus į tai, numatomi tolesnio jo ugdymo uždaviniai, sudėtingesni nei kitiems grupės vaikams.

Papildomas ugdymas vykdomas atsižvelgiant į tėvėlių poreikius (šokių būrelis, lietuvių/anglų/vokiečių kalbos būrelis, šachmatų, karate būrelis ir/ar kt.). Kiekvienais metais šėimų lūkesčiai gali skirtis.

Darželyje sukurta efektyvi pagalbos vaikui sistema, suformuota pagalbos specialistų komanda: psichologo, logopedo, spec. pedagogo, socialinio pedagogo. Jų kabinetas papildomas naujausiomis ugdymo priemonėmis bei įranga. Keturi pedagogų padėjėjai darbui su vaikais, negalinčiais savarankiškai dalyvauti ugdymo procese palengvina šių vaikų integravimąsi į grupės gyvenimą.

Darželio lauko erdvės išnaudojamos vaikų judėjimo, žaidimų poreikiams tenkinti, kūrybiškumui ir patirtiniam ugdymui plėtoti. Aktyviai formuojamos atskiros sveikatingumo, žaidimų, eko sistemos erdvės.

Darželio darbuotojai reguliariai tobulina savo profesinę, asmeninę, dalykinę kompetencijas. Naudoja įvairius modernius ugdymo metodus, formas, kurie padeda vaikams ugdytis komunikavimo, sveikatos, pažintinę, socialinę, meninę kompetencijas. Lopšelio-darželio bendruomenė - besimokanti organizacija: mokosi iš kolegų, dalinasi patirtimi, studijuoja, lanko seminarus, kursus, įgytas žinias pritaiko ugdymo proceso gerinimui.

Darželis bendradarbiauja su kitomis rajono, respublikos bei užsienio šalių ikimokyklinėmis įstaigomis, vykdo bendruomeninio, respublikinio ir tarptautinio lygmens projektus, kuriuos integruoja į ugdymo turinį. Bendradarbiaujame su FINI zavod Radeče, delo za mlade (FINI Institute Radeče, Work for Young People) iš Slovenijos. Estijos Respublikos Talino darželiu „Ojake“, Vilniaus kolegijos sveikatos priežiūros fakultetu, vaikų ir jaunimo dienos centru „Mūsų nameliai“, asociacija „Slavų vainikas“, dauguma Vilniaus miesto ugdymo įstaigų.

Ugdymo įstaigos bendruomenė dalyvauja akcijose, olimpiadose, konkursuose, kurie padeda stiprinti vaikų fizinę, psichinę, dvasinę sveikatą.

Šeima - lygiavertis ugdymo proceso dalyvis. Tėvai aktyviai dalyvauja visose lopšelio-darželio gyvenimo srityse, kartu kuriame įstaigos kultūrą, tradicijas.

1.2. TĖVAI - UGDYMO PARTNERIAI

Šėimų dalyvavimas Darželio gyvenime labai svarbus. Šėimų įtraukimas galimas įvairiomis

formomis. Nesvarbu, kokia būtų veikla, įtraukiant šeimas, jų dalyvavimas turi teigiamą įtaką ugdytiniams. Labai dažnai tie patys tėvai dalyvauja tėvų komiteto veikloje, renginiuose, o kiti lieka, tarsi, už įstaigos ribų.

Siekdami įtraukti šeimas į įstaigos gyvenimą, stengiamės užmegzti santykius ir užtikrinti savitarpio pasitikėjimą iš karto, kai tik vaikas pradeda lankyti ugdymo įstaigą. Sudarome įvairias galimybes, leidžiančias abipusį prasmingą bendradarbiavimą tarp šeimos ir pedagogų, atsižvelgiant į skirtingus interesus, poreikius ir vertybes.

2. SEU PROGRAMOS IR STRATEGINIŲ DOKUMENTŲ SĄSAJOS

SEU programa buvo rengiama atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Geros mokyklos koncepcijoje reglamentuojamą SEU kompetencijų svarbą ugdyme. SEU reikšmė tarptautiniu mastu apibrėžiama Europos Sąjungos dokumentuose.

Nacionalinėje švietimo strategijoje 2013-2022 m. numatomi individualių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo stiprinimo ir socialinių problemų sprendimo pasitelkiant švietimą veiksmai. Trečiuoju strategijos tikslu reiškiamas poreikis turtinti mokymosi aplinką, stiprinti žalingo elgesio prevenciją, užtikrinti mokyklų bendruomenių psichologinį saugumą, rūpintis socialiniu emociniu ugdymu.

2017 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojusiomis Lietuvos švietimo įstatymo pataisomis visos šalies mokyklos įpareigojamos rūpintis vaikų apsauga nuo smurto, kurti saugią ugdymo aplinką, vykdyti ilgalaikę smurto ir žalingų įpročių prevenciją ir rūpintis mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymu švietimo įstaigose. Švietimo įstaiga privalo sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui nuolat dalyvauti bent vienoje nuoseklioje, ilgalaikėje socialines ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje.

Siekiant šių tikslų pedagoginiai darbuotojai įpareigojami ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulinti kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityse.

2015 m. švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtintoje Geros mokyklos koncepcijoje nustatyti šiuolaikinės Lietuvos mokyklos raidos orientyrai ir svarbiausi pageidaujami mokyklos bruožai, SEU atspindi visas Geros mokyklos koncepcijos nuostatas ir padeda kurti jos įgyvendinimo sąlygas.

2.1. SEU PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIELAIDOS

Socialinio ir emocinio ugdymo programos parengimo komanda sudaryta 2020 m. kovo 20 d. Vilniaus lopšelio-darželio „Paspaltis“ direktoriaus įsakymu Nr. V-20.

Darželio socialinio ir emocinio ugdymo programos 2020-2021 m. (toliau – Programa) paskirtis ją nuosekliai įgyvendinti į visas Darželio veiklas. Socialinį ir emocinį ugdymą organizuoti kaip

procesą, kurio metu vaikai ir suaugusieji įgyja žinių, nuostatų, įgūdžių ir kompetencijų šiose srityse: savo emocijų suvokimas ir valdymas, pozityvių tikslų išsikėlimas ir pasiekimas, kitų globa ir rūpinimasis kitais, pozityvių santykių su kitais kūrimas ir palaikymas, tinkamas tarpasmeninių santykių situacijų valdymas, atsakingas sprendimų priėmimas. Socialinis emocinis ugdymas laikomas viena veiksmingiausių geros vaikų psichikos sveikatos užtikrinimo ir smurto prevencijos priemonių. Tyrimais nustatyta, kad tinkamus socialinius ir emocinius įgūdžius turintys žmonės geriau susidoroja su kasdienio gyvenimo problemomis. Švietimo praktikų ir teoretikų nuomonės sutampa, kad būtina nuo ankstyvo amžiaus nuosekliai ugdyti socialinius ir emocinius gebėjimus. Konkretūs įgūdžiai ir gebėjimai skatina socialinę ir ekonominę šalies progresą. Socialinės problemos, kurias siekiama įveikti: skurdas nedarbas, emigracija, stiprinti gamtosauką, mažinti nusikalstamumą.

3. SEU TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

TIKSLAS – padėti vaikams įgyti ir sėkmingai naudoti socialinius ir emocinius gebėjimus, siekiant užtikrinti sėkmę mokykloje ir gyvenime, puoselėti darnius tarpusavio santykius bendruomenėse ir stiprinti atsakingą elgesį visuomenėje.

UŽDAVINIAI:

1. Plėtoti auklėtinių savimonės ir savitvardos įgūdžius:
 - © mokyti suvokti ir valdyti savo emocijas ir elgesį;
 - © skatinti pažinti save ir kitus;
 - © tobulinti gebėjimus, susijusius su mokymosi tikslų siekimu.
2. Mokyti kurti ir palaikyti santykius remiantis socialiniu sąmoningumu ir tarpasmeninio bendravimo gebėjimais:
 - © atpažinti kitų jausmus ir ketinimus;
 - © atpažinti individualius ir grupinius panašumus ir skirtumus;
 - © panaudoti socialinius gebėjimus bei įgūdžius veiksmingam bendravimui;
 - © parodyti sugebėjimą konstruktyviai valdyti ir spręsti tarpasmeninius konfliktus.
3. Ugdyti sprendimų priėmimo gebėjimus ir atsakingą elgesį asmeninėse, įstaigos bendruomenės situacijose.

4. SEU PRINCIPAI

1. SEU įtraukiamas į kiekvieną ugdymo įstaigos gyvenimo etapą.
2. Pripažįstami kiekvieno vaiko unikalūs gebėjimai ir talentai.
3. Tikima, kad vaikai, tėvai, pedagogai, personalas yra partneriai ugdymo(si) procese.

Pastaruoju metu vis dažniau kalbama apie socialinę emocinį ugdymą ir teigiamą jo įtaką vaikų psichikos sveikatai. Socialiniai emociniai gebėjimai (vadinamasis „emocinis intelektas“, „socialinis intelektas“) – tai gebėjimai dirbti kartu su kitais, produktyviai mokytis, atlikti svarbiausius vaidmenis

šeimoje, bendruomenėje, darbo vietoje. Yra nustatyta, kad mokymuisi daro įtaką daugybė socialinių ir emocinių veiksnių. Į Darželį ateinantis neramus, baimingas ar besijaučiantis svetimas vaikas – tai vaikas, kurio gebėjimas ugdytis yra sumažėjęs. Todėl socialinis emocinis ugdymas organizuojamas taip, kad vaikai ir suaugusieji įgytų žinių, nuostatų, įgūdžių ir kompetencijų, būtinų psichikos sveikatai stiprinti ir išsaugoti.

5. UGDYMO METODAI

Ugdomajame procese kiekvienas pedagogas siekia, kad jo tinkamai parinkti ugdymo metodai padėtų ugdytiniams veiksmingiau dalyvauti veikloje, keltų ugdymosi motyvaciją, neleistų nuobodžiauti. Darželio pedagogų kūrybiškai taikomi ir tarpusavyje derinami metodai: muzikos terapija, imitaciniai žaidimai, vaidyba, interaktyvūs stalo žaidimai, netradiciniai ugdymo metodai netradicinėse aplinkose, inovatyvūs metodai, vaikas – veiklos iniciatorius, pokalbis - diskusija, praktinis metodas.

Šiuolaikinis pedagogas gali rinktis tinkamus ugdymo metodus, bet ir atsižvelgti į ugdytinių poreikius bei galimybes.

6. SEU METU ĮGYJAMŲ ŽINIŲ, FORMUOJAMŲ NUOSTATŲ, ĮGŪDŽIŲ SRITYS

- © Savo emocijų suvokimas ir valdymas.
- © Pozityvių tikslų išsikėlimas ir siekimas.
- © Kitų globa ir rūpinimasis kitais.
- © Pozityvių santykių su kitais kūrimas ir palaikymas.
- © Tinkamas tarpasmeninių santykių situacijų valdymas.
- © Atsakingas sprendimų priėmimas.

1. Tyrimai rodo, kad saugi, grįsta rūpinimusi, gerai valdoma, skatinanti dalyvauti grupės ir ugdymo įstaigos aplinka stiprina teigiamas vaikų nuostatas.

2. Teigiama nuostata Darželio atžvilgiu mažina rizikingo elgesio tikimybę.

3. Rūpinimusi grįsta ir psichologiškai saugi aplinka palanki socialiniams emociniams įgūdžiams ugdyti. Palaikančioje aplinkoje vaikai jaučiasi saugesni bendraudami su pedagogais ir bendraamžiais, tad bendravimo gebėjimai ugdomi lengviau.

4. Socialinio emocinio ugdymo rezultatas yra ir geresni tinkamų sprendimų priėmimo bei pasipriešinimo neigiamai įtakai įgūdžiai, padedantys išvengti rizikingo elgesio ir įsitraukti į veiklą, skatinančią tinkamą asmenybės raidą.

7. SEU METU ĮGYJAMŲ TARPUSAVYJE SUSIJUSIŲ KOMPETENCIJŲ SRITYS

- © Savimonės.
- © Savitvartos.
- © Socialinio sąmoningumo.
- © Bendravimo.
- © Atsakingo sprendimų priėmimo.

8. VEIKSMINGO SEU PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO SĄLYGOS

- © Aktyvumas.
- © Kryptingumas.
- © Nuoseklumas.
- © Įsigilinimas.
- © Darželio personalo įsitraukimas.
- © Programos trukmė ir tęstinumas.
- © Programos įgyvendinimo apimtis.

9. SEU PROGRAMOS PREVENGINĖ FUNKCIJA

Socialinio emocinio ugdymo programa – tai prevencinė programa. Jos įgyvendinimo veiksmingumas: pozityvi vaiko patirtis, tam tikros jo asmenybės ypatybės, nuostatos ir socialinių emocinių sunkumų įveikimo gebėjimai, susiję su gera jo psichikos sveikata ir įgalinantys jį tinkamai tvarkytis mokykloje ir gyvenime, įgyjami žingsnis po žingsnio, vaikui pereinant iš vieno amžiaus tarpsnio į kitą. Tikima, kad dar vaikystėje įgiję šių gebėjimų, vaikai lengviau susidoros su kebliomis ir kritinėmis situacijomis ne tik ankstyvajame amžiuje, bet ir paauglystėje bei suaugę.

Dalyvaudami SEU programoje vaikai mokosi:

- © atpažinti savo jausmus ir kalbėti apie juos;
- © aiškiai įvardinti/pasakyti tai, ką nori pasakyti;
- © įdėmiai klausytis;
- © kreiptis pagalbos ir padėti aplinkiniams;
- © rasti draugų ir išsaugoti draugystę;
- © įveikti vienišumą, atstūmimą ar priekabiavimą;
- © spręsti konfliktus;
- © išgyventi pasikeitimus ir netektis bei prie jų prisitaikyti.

10. SEU ĮGYVENDINIMO ETAPAI

1 Etapas. PASIRUOŠIMAS SEU ĮGYVENDINIMUI.

- 1.1. Pasidalinti informacija apie SEU su lopšelio-darželio bendruomene.
- 1.2. Suformuoti SEU plėtojimo grupę.
- 1.3. Parengti SEU viziją ir supažindinti su ja įstaigos bendruomenę (pedagogus tėvus, techninį personalą).
- 1.4. Pedagogus supažindinti su teoriniais SEU pagrindais, principais ir mokymo metodais.
- 1.5. Sukurti Darželio SEU veiklos vertinimo sistemą.
- 1.6. Parengti klausimynus tėvams ir personalui, kuriuose bus prašoma išsakyti nuomonę apie SEU veiklas Darželyje.

2 Etapas. SEU PLANAVIMAS.

- 2.1. Parengti SEU programą 2 metams.
- 2.2. Pasirinkti įrodymais pagrįstą prevencinę programą, atitinkančią apibrėžtus SEU tikslus.

3 Etapas. SEU ĮGYVENDINIMAS.

- 3.1. Įvadinis profesinis tobulinimas (programos teorija, principai ir strategija).
- 3.2. Sudaromi planai tolesniam pedagogų ir viso personalo profesiniam tobulėjimui SEU srityje.
- 3.3. SEU programa įgyvendinama grupėse.
- 3.4. SEU integruojama į visą Darželio gyvenimą (grupėse, salėje, lauke ir t. t.).
- 3.5. Atliekami koregavimai grupių veiklos planuose.
- 3.6. SEU darbo grupė atlieka SEU analizę ir vertinimą (peržiūrimas ir koreguojamas planas ir plėtra).
- 3.7. Vertinimo rezultatai aptariami ir pristatomi Darželio bendruomenei. Vertinimo išvados panaudojamos planuojant ugdomąsias veiklas, rengiant metų veiklos programą.

11. TVARUMO VEIKSNIAI

1. NUOLATINIS PROFESINIS TOBULĖJIMAS:

- 1.1. Reguliarus profesinis tobulinimasis visam personalui, įskaitant ir pagalbinių personalą.
- 1.2. Pedagogams suteikiamos galimybės bendrai dirbti planuojant SEU ir įgyvendinant veiklas.
- 1.3. Darželio administracija inicijuoja/organizuoja SEU instruktažus ir patirties aptarimo galimybes.

2. ĮGYVENDINIMO PALAIKYMO INFRASTRUKTŪROS SUKŪRIMAS:

- 2.1. Sukuriama SEU programos paramos infrastruktūra, kuri apima bendrą politiką, rėmėjus, laiką, personalą.
- 2.2. Direktorius pavaduotojas ugdymui yra atsakingas už SEU programos įgyvendinimą.

3. ŠEIMOS IR BENDRUOMENĖS RYŠIŲ PALAIKYMAS:

3.1. SEU darbo grupė periodiškai dalijasi informacija apie SEU programos eigą su ugdytinių šeimomis, personalu ir kitais bendruomenės nariais.

3.2. Šeimos nariams pristatomos SEU sampratos ir strategijos.

3.3. Tėvai, šeimų nariai ir bendruomenės nariai aktyviai dalyvauja Darželyje vykdomose SEU veiklose.

4. BENDRAVIMAS SU VISAIS SUINTERESUOTAIS ASMENIMIS:

4.1. SEU plėtojimo grupė reguliariai dalinasi informacija apie įstaigos SEU programą, kartu su bendruomene džiaugiasi pasiekimais, dalinasi gera patirtimi (publikuojant straipsnius internetinėje svetainėje, kt.).

12. VERTINIMAS

Vertinimas yra naudojamas pirminei Darželio poreikių analizei atlikti, bei socialinio ir emocinio ugdymo poveikiui vertinti. Siekiant nustatyti, kokius poreikius turi ir su kokiomis problemomis susiduria ugdytiniai, personalas ir netgi šeimos nariai. Gauta informacija gali atskleisti Darželio stipriąsias ir silpnąsias vietas ir tokiu būdu sudaryti sąlygas SEU programos pradėjimui įstaigoje.

Planavimo etape – siekiant išgryninti pradinę situaciją ir įvertinti pedagogų, kitų darbuotojų ir šeimos narių požiūrį į socialinį ir emocinį ugdymą, Darželio poreikius ir problemas, išanalizuoti auklėtinių, personalo ir bendruomenės tarpusavio santykius, įvertinti ugdymo įstaigos bendruomeniškumą, stebėti tėvų įsitraukimą/įtraukimą, nustatyti vaikų socialines ir emocines kompetencijas. Vertinimą galima naudoti kaip SEU programos efektyvumo matavimo įrankį. Praėjus mažiausiai metams po pirminio poreikių vertinimo Darželyje, rekomenduojama pakartoti SEU tyrimą. Pakartotiniai tyrimo rezultatai atskleis, kaip kinta poreikiai ir problemos Darželyje.

Programą įgyvendins Darželio bendruomenė: administracija, pedagogai, pagalbą teikiantys specialistai, vaikai ir jų tėvai, socialiniai partneriai.

13. SEU PROGRAMOS VIZIJA

Darželis – kaitai, visuomenei ir informacijai atvira institucija, siekianti kiekvieno vaiko akademinio, socialinio, emocinio, fizinio tobulėjimo bei veikianti pagarbioje, saugioje aplinkoje; kur gera ugdytis, dirbti ir kurti.

NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. LR Seimo 2013 m. nutarimas Nr. XII-745 „Dėl valstybės švietimo 2013-2022 metų strategijos patvirtinimo“.
2. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas (2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281; 2003 birželio 17 d. Nr. IX-1630; 1991 m. birželio 25 d. I-1489).
3. Background on social and emotional learning (SEL). CASEL Briefs, December 2007.
4. Bagonienė, I. (2008). Hiperaktyvaus vaiko elgesio šeimoje ir tarp bendraamžių korekcija. *Žvirblių Takas*, 1.
5. Balevičienė, S. (2016). Kodėl ir kaip keičiame mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimo sistemą bendrajame ugdyme. *Švietimo problemos analizė*.
6. Bruzgelevičienė, R. (2014). Ugdymo paradigmu iššūkiai didaktikai. Vilnius: Lietuvos edukologijos universiteto leidykla.
7. Dodge, D. T. ir Heroman, C. (2008). Vaiko smegenų veiklos skatinimas. Vilnius: Presvika.
8. Dodge, D. T. (2008). Ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymas. Vilnius: Presvika.
9. Elias M. Academic and social-emotional learning. International Academy of Education, 2003.
10. Hile K., Petra Evanschitzky P., Agnes Bauer A. (2015). 3–6 metų vaiko raida. *Psichologijos pagrindai ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdytojams*, Tyto alba.
11. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2015.
12. Levi V. (2013). Nestandartinis vaikas, arba Kaip auklėti tėvus, Alma littera.
13. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva-2030“, 2012 m. gegužės 15 d. Nr. XI-2015, Vilnius.
14. Magelinskaitė, Š. (2008). Vaikų gebėjimo atpažinti emocijas ir adaptacijos mokykloje rodiklių sąsajos. *Tarptautinis psichologijos žurnalas: biopsichosocialinis požiūris*, 2.
15. Malinauskienė, E., Smilgienė, J. ir Urbonienė, R. (2014). Vaikų elgesio kultūros ugdymas šeimoje: tėvų požiūris. *Socialinis ugdymas: postmodernios visuomenės iššūkiai vaikų ir jaunimo socializacijai*, VII. Vilnius: BMK.
16. Motiejūnienė, E. ir Žadeikaitė, L. (2009). Kompetencijų ugdymas: iššūkiai ir galimybės. *Pedagogika*, 95.
17. Nuoseklaus socialinio ir emocinio ugdymo plėtojimo mokykloje įgyvendinimo vadovas, 2015 m.
18. Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašas. Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1309.
19. Socialinis emocinis ugdymas. Kas tai? Kuo gali mums padėti? (2009). Prieiga internetu:

http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/pr_analize/Sv_prob10_Socialinis%20emocinis%20ugdymas.pdf> [žiūrėta 2012 11 02]

20. 2017 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojusios Lietuvos švietimo įstatymo pataisos.
 21. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa. Vilnius, Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
 22. Nuoseklus socialinio ir emocinio ugdymo plėtojimas mokykloje. SEU gairės, 2011.
 23. Pečiuliauskienė P., Valantinaitė I, Malonaitienė V. (2013). Z karta: kūrybingumas ir integracija, Edukologija.
 24. Vaiko teisių konvencija. Vilnius, 1999.
 25. Valantinas, V. (2013). Darželio auklėtojo vaidmuo stiprinant vaikų psichikos sveikatą. [žiūrėta 2017-02-15]. Prieiga internete: <https://www.ikimokyklinis.lt/index.php/naujienos/bendros-naujienos/darzelioaukletejo-vaidmuo-stiprinant-vaiku-psichikossveikata/1573>
 26. Vilniaus lopšelio-darželio „Paslaptis“ 2018-2022 metų strateginis veiklos planas.
 27. Vilniaus lopšelio-darželio „Paslaptis“ ikimokyklinio ugdymo(si) programa „Paslaptingi laipteliai“, 2017.
 28. Vingras A., Virginija Žilinskaitė V., Jurgita Grikinienė J., Roma Jusienė R. (2020) Vaikas auga, Alma littera.
-